<u>नीजि व्यवसाय दर्ता गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक</u>

<u>प्रस्तावना</u>: व्यापार र उद्योग व्यवसाय गर्ने नीजि व्यवसायहरुको दर्ता, नियमन र तत् सम्बन्धी व्यवस्था गरी सुदूरपश्चिम प्रदेशको आर्थिक समृद्धी र आमजनताको हित प्रवर्द्धन गर्न वाञ्छनीय भएकाले,

नेपालको संविधानको धारा १९७ बमोजिम सुदूर पश्चिम प्रदेश सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. <u>संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ</u>: (१) यस ऐनको नाम **"नीजि व्यवसाय दर्ता ऐन, २०७६"** रहेको छ।

(२) यो ऐन सुदूरपश्चिम प्रदेश भर लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. <u>परिभाषा</u>: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) **"अदालत"** भन्नाले प्रचलित कानून वमोजिम तोकिएको अदालतलाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) **"तोकिएको"** वा **"तोकिए बमोजिम"** भन्नाले यो ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिमका सम्झनु पर्छ ।

(ग) **"नीजि व्यवसाय"** भन्नाले नीजि वा अन्य नामबाट कुनै एक व्यक्तिले गर्ने उद्योग, व्यापार वा व्यवसायलाई सम्झनु पर्छ ।

(घ) **"प्रदेश"** भन्नाले सुदूरपश्चिम प्रदेशलाई जनाउंदछ ।

(ङ) **"प्राइभेट फर्म"** भन्नाले यस ऐन बमोजिमको नीजि व्यवसायलाई जनाउंदछ ।

(च) **"व्यवसाय"** भन्नाले कानून बमोजिम कुनै उद्योग, व्यापार वा अन्य पेशा सञ्चालन गर्ने काम सम्झनु पर्छ।

(छ) **"मन्त्रालय"** भन्नाले उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।

(ज) **"सम्बन्धित निकाय"** भन्नाले नीजि व्यवसायको दर्ता, नियमन र सहजीकरण गर्नका लागि प्रदेश सरकारले तोकेको निकाय सम्झनुपर्छ ।

३. **<u>दर्ता नगरी नीजि व्यवसाय खोल्न नहुने</u>** : (१) यो ऐन प्रारम्भ भएपछि यो ऐन बमोजिम दर्ता नगराई कसैले पनि नीजि व्यवसाय खोल्न पाउने छैन ।

(२) यो ऐन प्रारम्भ हुनु अघि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका व्यवसायले एक वर्ष भित्र सम्बन्धित निकायमा दर्ता अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम अद्यावधिक नगरेमा तोकिए बमोजिमको जरिवाना तिरी अद्यावधिक गर्न सक्नेछ ।

४. **<u>नीजि व्यवसाय दर्ताको निवेदन र दस्तुर</u>** : (१) कुनै नीजि व्यवसाय दर्ता गर्न चाहने व्यक्तिले तोकिए बमोजिमको दस्तुर संलग्न राखी देहायको विवरण सहित तोकिए बमोजिमको ढांचामा सम्बन्धित निकायमा दरखास्त दिनु पर्नेछः-

(क) व्यवसायको नाम,

(ख) व्यवसायको ठेगाना, सम्पर्क नं. र इमेल,

(ग) व्यवसायको उद्देश्य तथा त्यसले कारोवार गर्ने वस्तु तथा सेवाको विवरण,

(घ) व्यवसायको धनीको नाम, ठेगाना तथा बाबु, आमा र बाजे/बज्यैको नाम,

(ङ) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

(च) तोकिए वमोजिमको अन्य विवरणहरू ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कसैको दरखास्त परेमा सम्बन्धित निकायले सात दिन भित्र तोकिए बमोजिम आवश्यक जाँचबुझ गरी व्यवसाय दर्ता गर्न मनासिव देखेमा सम्बन्धित निकायकको दर्ता किताबमा व्यवसायको नाम दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको व्यवसायलाई तोकिएको ढाँचाको प्रमाणपत्र दिनुपर्नेछ ।

(५) उपदफा (२) र (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि एउटै व्यक्तिको नाममा समान उद्देश्य भएको एक भन्दा बढी वाणिज्य सम्बन्धी नीजि व्यवसाय दर्ता गरिने छैन ।

(६) उपदफा (१) बमोजिम दरखास्त जाँचबुझ गर्दा नीजि व्यवसाय दर्ता गर्न नसकिने भएमा सम्बन्धित निकायले सात दिन भित्र सो को कारण सहितको जानकारी सम्बन्धित दरखास्तवालालाई दिनुपर्ने छ ।

(७) उपदफा (२) बमोजिमको व्यवसाय दर्ताको लगत विद्युतीय स्वरुपमा पनि राख्न सकिनेछ।

५. **नीजि व्यवसायको प्रमाणपत्रको अवधी र नवीकरण :** (१) यो ऐन बमोजिम दर्ता र अद्यावधिक भएका नीजि व्यवसायको प्रमाणपत्रको अवधी र नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(२) यो दफा प्रारम्भ हुनु अघि कुनै कारणबस नवीकरण गर्ने म्याद समाप्त भई नवीकरण हुन नसकेका व्यवसाय भएमा जतिसुकै अवधि व्यतित भएको भए तापनि एक पटकका लागि यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले १ वर्ष भित्र तोकिए बमोजिम नवीकरण गर्न सकिनेछ ।

६. **स्थानीय तहमा नीजि व्यवसाय दर्ता :** स्थानीय तहमा नीजि व्यवसायको दर्ता, नवीकरण र तत्सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

७. **अनुमति वा इजाजतपत्र लिनुपर्ने :** यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि यस ऐन बमोजिम दर्ता भएको कुनै व्यवसायले कुनै व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कुनै अधिकारी वा निकायको अनुमतिपत्र वा इजाजतपत्र लिनुपर्ने रहेछ भने त्यस्तो अनुमतिपत्र वा इजाजतपत्र नलिई आफ्नो व्यवसाय शुरु गर्न सक्ने छैन र यस ऐन बमोजिम नीजि व्यवसाय दर्ता भएकै आधारमा त्यस्तो व्यवसाय सञ्चालन गर्न अनुमति प्राप्त गरेको मानिने छैन ।

८. **विवरणमा हेरफेर गर्नु परेमा स्वीकृति लिनुपर्ने :** दफा ४ को उपदफा (१) बमोजिमको विवरणमा कुनै हेरफेर गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

९. **कानूनी मान्यता नपाउने :** यो ऐन प्रारम्भ भएपछि यो ऐन बमोजिम दर्ता नगरी नीजि व्यवसायको नामबाट गरेको कुनै पनि लेनदेन वा अरु कुनै पनि कारोबारले कानूनी मान्यता पाउने छैन ।

१०. **सम्बन्धित निकायले विवरण माग गर्न सक्ने :** (१) यो ऐन बमोजिम दर्ता भएको कुनै नीजि व्यवसायसँग सम्बन्धित निकायले आवश्यक विवरण माग गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम माग गरिएको विवरण तोकिएको समय भित्र पेश गर्नु त्यस्तो नीजि व्यवसायको कर्तव्य हुनेछ ।

११. **<u>नीजि व्यवसाय खारेज गर्न सकिने</u>** : (१) देहायको अवस्थामा सम्बन्धित निकायले नीजि व्यवसाय खारेज गर्न सक्नेछ :-

(क) तोकिएको अवधि भित्र नवीकरण नगराएमा,

(ख) व्यवसायको धनीले मनासिब कारण दर्शाइ आफ्नो व्यवसाय खारेज गरी पाउँ भनी सम्बन्धित निकायमा निवेदन दिएमा,

(ग) दफा ४ को उपदफा (३) को विपरीत हुने गरी कुनै कुरा ढाँटी व्यवसाय दर्ता गरेको ठहरिएमा,

(घ) सम्बन्धित निकायले माग गरेको दफा १० बमोजिमको विवरण तोकिएको अवधि भित्र पेश नगरेमा,

(ङ) उद्योग सम्बन्धी नीजि व्यवसायले सम्बन्धित निकायलाई जानकारी दिई वा नदिई उद्योग बन्द गरेमा,

(च) उद्योग सम्बन्धी व्यवसायले इजाजतको शर्त बमोजिम उद्योग स्थापना र सञ्चालन गर्नको लागि कारखाना निर्माण, मेशिनरी औजार वा उपकरणका खरिद गरेको वा उद्योग सञ्चालनको लागि आवश्यक कार्य गरेको लिखित प्रगति विवरण सम्बन्धित निकायमा पेश नगरेमा,

(छ) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको विपरित हुने गरी अन्य कुनै कार्य गरेमा ।

(२) उपदफा (१) खण्ड (क), (ग), (घ), (ङ), (च) वा (छ) बमोजिम सम्बन्धित निकायले व्यवसाय खारेज गर्नु अघि सफाईको उचित अवसर दिनुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम सम्बन्धित निकायबाट व्यवसाय खारेज भएमा त्यसरी खारेज भएको व्यवसायका धनीको नाममा एक वर्षसम्म सोही उद्देश्य भएको अर्को नीजि व्यवसाय दर्ता गरिने छैन ।

१२. **<u>जरिवाना हुने:</u>** (१) यो ऐन बमोजिम दर्ता नगराई खोलिएको नीजि व्यवसायको धनीलाई सम्बन्धित निकायको प्रमुखले पाँच हजारदेखि दशहजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ

र सोही कसूर पुनः दोहोरिएमा पटकै पिच्छे शुरुमा हुने जरिवानामा थप दश हजार रुपैंयासम्म जरिवाना हुनेछ।

(२) दफा ४ बमोजिम दरखास्त दिंदा झुठ्ठा विवरण दाखिल गर्ने वा दफा १० को उपदफा (२) बमोजिम विवरण पेश नगर्ने वा झुठ्ठा विवरण पेश गर्ने व्यवसायको धनीलाई सम्बन्धित निकायको प्रमुखले पन्ध्र हजार रुपैयाँदेखि पच्चीस हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ।

(३) यो दफा बमोजिम सम्बन्धित निकायले गरेको जरिवानामा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले सो गरे भएको सूचना पाएका मितिले पैंतीस दिनभित्र सम्वन्धित निकाय उपर जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

१३. **<u>यस ऐन बमोजिम हुने</u>:** यो ऐनमा लेखिएको कुरामा यसै ऐन बमोजिम र अरुमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

१४. **<u>नियम बनाउने अधिकार</u>:** यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न प्रदेश सरकारले नियमहरु बनाउन सक्नेछ ।

१५. **<u>बचाउ</u>:** यो ऐन बन्नु पूर्व प्राइभेट फर्म रजिष्ट्रेशज ऐन, २०१४ र प्रचलित कानून बमोजिम भए गरेका काम यसै ऐन अनुसार भए गरेको मानिनेछ।

प्रदेश सभाको सम्बत् २०७६ फागुन २ गते शुक्रबारका दिन बसेको बैठकले नेपालको संविधानको धारा १९९ बमोजिम यो विधेयक पारित गरेको हुदा नेपालको संविधानको धारा २०१ को उपधारा (१) बमोजिम प्रमाणित गर्दछु ।

....
माननीय अर्जुन बहादुर थापा
सभामुख
सुदूरपश्चिम प्रदेश
मिति २०७६।११।१३

सुदूरपश्चिम प्रदेश सभाका सभामुखबाट प्रमाणित यो विधेयक नेपालको संविधानको धारा २०१ को उपधारा(२) बमोजिम प्रमाणिकरण गर्दछु ।

मिति :- .... माननीय सर्मीला कुमारी पन्त
प्रदेश प्रमुख